

O‘ZBEKISTONDA BANK TIZIMI: RIVOJLANISH YO‘LI VA ISTIQBOLLARI

Karimberdiyev Nurmuhammad

Jizzax politexnika instituti Menejment yo‘nalishi 511-23 guruh talabasi

Annotatsiya: O‘zbekistonda bank tizimi mamlakat iqtisodiyotining rivojlanishida muhim rol o‘ynaydi. So‘nggi yillarda amalga oshirilgan islohotlar banklar faoliyatini liberallashtirish, moliyaviy xizmatlar sifatini oshirish va investitsiya muhitini yaxshilashga qaratilgan. Ushbu maqolada O‘zbekistonda bank tizimining rivojlanish tarixi, hozirgi holati va istiqbollari tahlil qilinadi.

Kalit so‘zlar:

O‘zbekiston, bank tizimi, moliyaviy islohotlar, investitsiya muhiti, tijorat banklari, Markaziy bank, kredit siyosati

БАНКОВСКАЯ СИСТЕМА В УЗБЕКИСТАНЕ: ПУТИ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ

Каримбердиев Нурмухамед

**Студент группы 511-23 Джизакского политехнического института
по направлению Менеджмент**

Аннотация: банковская система в Узбекистане играет важную роль в развитии экономики страны. Реформы последних лет направлены на либерализацию банковской деятельности, повышение качества финансовых услуг, улучшение инвестиционного климата. В данной статье будет проанализирована история, современное состояние и перспективы развития банковской системы в Узбекистане.

Ключевые слова: Узбекистан, банковская система, финансовые реформы, инвестиционный климат, коммерческие банки, центральный банк, кредитная политика

BANKING SYSTEM IN UZBEKISTAN: DEVELOPMENT PATH AND PROSPECTS

Karimberdiyev Nurmuhammad

**Jizzakh Polytechnic Institute Management direction 511-23 Group
student**

Annotation: the banking system in Uzbekistan plays an important role in the development of the country's economy. Reforms in recent years have focused on liberalizing banking, improving the quality of financial services, and improving the investment climate. This article analyzes the history, current state and prospects of the development of the banking system in Uzbekistan.

Keywords: Uzbekistan, banking system, financial reform, investment environment, commercial banks, central bank, credit policy

O‘zbekistonda bank tizimi va uning tuzilishi. Bugungi kunda O‘zbekistonda ikki pog‘onali bank tizimi shakllangan:

Birinchi pog‘ona – O‘zbekiston Respublikasi Markaziy banki, pul-kredit siyosatini yurituvchi va bank sektorini tartibga soluvchi asosiy tashkilot.

Ikkinchi pog‘ona – tijorat banklari, ular jismoniy va yuridik shaxslar bilan to‘g‘ridan-to‘g‘ri moliyaviy operatsiyalarni amalga oshiradi.

O‘zbekistonda bank tizimi mamlakat mustaqillikka erishganidan so‘ng shakllana boshladi. 1991 yilda qabul qilingan “Banklar va bank faoliyati to‘g‘risida”gi qonun asosida milliy bank tizimi mustahkamlandi. Dastlab, davlat banklarining ustunligi kuzatilgan bo‘lsa, keyingi bosqichlarda xususiy va chet el kapitali ishtirokidagi banklar ham faoliyat yurita boshladi.

Bank tizimining tuzilmasi: O‘zbekistonda bank tizimi ikki darajali: birinchi daraja – O‘zbekiston Respublikasi Markaziy banki, ikkinchi daraja – tijorat banklari. Markaziy bank pul-kredit siyosatini amalga oshiradi, banklarning faoliyatini nazorat qiladi va tartibga soladi. Tijorat banklari esa mijozlarga kreditlar berish, depozitlarni qabul qilish va boshqa moliyaviy xizmatlarni ko‘rsatish bilan shug‘ullanadi.

Islohotlar va rivojlanish:

2017 yildan boshlab, O'zbekistonda moliyaviy sektorni isloh qilish bo'yicha keng qamrovli dasturlar amalga oshirildi. Banklarning kapitallashuvi oshirildi, xorijiy investorlarga imkoniyatlar yaratildi, raqamli texnologiyalar joriy qilindi. Chet el banklarining O'zbekistonda filiallari ochilishiga ruxsat berildi. Natijada, bank tizimining raqobatbardoshligi va xizmatlar sifati oshdi.

Tijorat banklari orasida Milliy bank, Ipoteka-bank, Asakabank, Agrobank, shuningdek, xususiy banklar – Hamkorbank, Kapitalbank, TBC Bank kabi muhim rol o'ynovchi moliya institutlari faoliyat yuritmoqda. 2024-yil yakunlariga ko'ra, mamlakatda 30 dan ortiq bank faoliyat olib bormoqda.

Muammolar va istiqbollar:

Hozirgi vaqtda bank tizimi hali ham ba'zi qiyinchiliklarga duch kelmoqda. Kredit portfelining sifatini yaxshilash, korporativ boshqaruvni kuchaytirish va moliyaviy savodxonlikni oshirish muhim vazifalar sifatida turibdi. Kelajakda, O'zbekistonda bank tizimining barqarorligi va integratsiyasi xalqaro moliyaviy bozorga yanada kuchayishi kutilmoqda.

Xususiylashtirish dasturi doirasida bir qator davlat banklarini xususiy sektorga o'tkazish ishlari boshlangan.

Xorijiy investitsiyalarni jalb qilish siyosati natijasida Vengriyaning OTP Group kompaniyasi Ipoteka-bankning nazorat paketini sotib oldi.

Fintech va raqamli xizmatlar sohasida ulkan yutuqlarga erishildi. Click, Payme, Apelsin kabi raqamli to'lov tizimlari millionlab mijozlarga xizmat ko'rsatmoqda.

Moliyaviy inklyuzivlikni oshirish va aholining moliyaviy savodxonligini rivojlantirish maqsadida banklar masofaviy xizmat turlarini keng joriy etmoqda. Onlayn hisob ochish, masofadan turib kredit rasmiylashtirish imkoniyatlari tobora kengaymoqda.

Shunga qaramay, O'zbekistonda bank tizimi oldida bir qator muhim vazifalar turibdi:

Banklararo raqobat hali yetarlicha rivojlanmagan.

Kredit portfellarining sifati va kreditlash standartlarini yaxshilash zarur.

Aholining moliyaviy savodxonligi past darajada qolmoqda, bu esa bank xizmatlaridan samarali foydalanishga to'sqinlik qilmoqda.

Kelgusida bank sektorini yanada raqamlashtirish, xalqaro standartlarga mos kredit siyosatini joriy qilish va kichik hamda o'rta biznesni moliyalashtirish mexanizmlarini takomillashtirish ustuvor yo'nalishlar sifatida belgilangan.

Xulosa:

O'zbekistonda bank tizimi mustaqillik yillarida sezilarli darajada rivojlandi. Islohotlar natijasida tizim zamonaviy talab va ehtiyojlarga mos ravishda shakllanmoqda. Yaqin yillarda bank sektorining raqamlashtirilishi, ochiqligi va jahon moliyaviy bozorlariga integratsiyalashuvi asosiy yo'nalishlar bo'lib qoladi.

Foydalanilgan manbalar:

1. O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki rasmiy veb-sayti: www.cbu.uz
2. "O'zbekiston Respublikasida bank tizimini rivojlantirish strategiyasi 2020-2025" hujjati
3. Jahon bankining O'zbekistondagi moliyaviy sektor bo'yicha hisobotlari
4. Moliya vazirligi nashrlari va statistik ma'lumotlari